

«червоний прапор», «Крейсер «Аврора», «труби заводів і фабрик», «селянин», «торжество робочого на руїнах старого світу».

У перші роки радянської влади обгортка втратила колишню привабливість: вона друкувалася на поганому папері, мала одноманітне зображення, у кольоровій палітрі використовувалися лише чотири кольори: білий, червоний, зелений і чорний, зрідка жовтий. Однак цукерки стають доступними для всіх категорій дітей.

В оформленні обгортки виявився конструктивістський стиль. Цікаві для порівняння два оформлення цукерки «Виставкова»: перше зображення пропонує «ідилічну» картинку виставки, запозичуючи основну ідею з дореволюційних пасторальних зображень; пізніший варіант демонструє конструктивістський стиль: використання білого й червоного, геометричні фігури, чіткі лінії, більш сучасні конструкції будівель і зображення улюбленого радянського типуажу – людини «слов'янської» зовнішності міцної статури, що піднімає завісу «нової ери». Будівничий нового життя тримає в руках молот і нагадує більш пізні зображення Буратіно, який відкриває шлях лялькам у новий театр.

Література:

1. Винтажные конфетные фантики, часть 1. URL <https://longrendiy.livejournal.com/4096.html> (дата обращения: 29.04.2021).
2. Другун В. Красильниковы URL <http://odessa-memory.info/index.php?id=346> (дата обращения: 29.04.2021).
3. Сидорчук Оксана Николаевна Изучение истории России XIX-XX веков на основе конфетных обёрток // Школьные технологии. 2014. №5. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/izuchenie-istorii-rossii-xix-hh-vekov-na-osnove-konfetnyh-obyortok> (дата обращения: 01.05.2021).
4. Dolce vita в советском варианте URL <https://humus.livejournal.com/5753162.html> (дата обращения: 29.04.2021).

Леся КОСТЮК

*кандидат історичних наук, доцент,
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

МОЛИТОВНІ СНІДАНКИ У США ЯК ФОРМА УТВЕРДЖЕННЯ ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Молитовний сніданок – це неформальна зустріч, метою якої є порозуміння політиків, духовних лідерів, підприємців та урядовців і консолідація багатоконфесійного американського суспільства навколо

єдиної системи загальнолюдських та моральних цінностей. Вперше національний молитовний сніданок провели у 1953 р. в США, і з того часу таку практику апробували багато демократичних країн світу з метою духовного єднання нації [2]. Понад 60 років молитовні сніданки відбуваються у Конгресі США, Європарламенті, Німеччині, Норвегії та в інших країнах світу.

Історія виникнення цієї ініціативи бере свій початок в період президентства Фр. Рузвельта, а саме під час Другої Світової війни. Так, у 1942 р., в період особливих випробувань, члени Конгресу, вирішуючи складні питання світової політики, вирішили молитись щочетверга зранку. Була створена група духовного спілкування, котра орієнтувалася на вчення Ісуса Христа. Ця ідея почала спонтанно поширюватися з небаченою швидкістю, об'єднуючи представників усіх прошарків суспільства. Саме на таких зустрічах люди знаходили порозуміння, віру та надію у майбутнє, поглиблювали стосунки з Ісусом та пізнавали таємницю істинного братерства з ближнім, тому і рішення приймали згідно норм християнської моралі. Дотепер тільки в м. Вашингтон щотижня, перед початком першого робочого дня, проводиться понад 200 молитовних зустрічей в різних адміністративних закладах столиці США.

Зауважимо, що сучасна конфесійна палітра Америки досить строката. За оцінками Інституту Дж. Геллапа, понад 160 млн. американців заявляють, що належать до різних конфесій. Втім, римська католицька церква є найбільшою – 60 млн., протестантська церква налічує 94 млн. прихожан (проте до структури цього напряму християнства належать до 220 різних течій), юдаїзм сповідують до 4 млн. жителів США і мусульман у цій країні є приблизно 4 млн [3, с. 110]. Також сучасні американці вважають себе однією із найбільш побожних націй у світі.

Слід відзначити, що релігійні спільноти в США займають значне місце в політичній системі країни та виявляють певний вплив на суспільне життя країни. Так, релігії відведено значне місце в діяльності законодавчих органів: засідання конгресу розпочинається та закінчується молитвою, а президент Дж. Джонсон зазначав: «Однією з найбільш цінних традицій уряду є щоденна молитва – важлива складова законодавчого процесу». Також релігійні обряди супроводжують основні державні події, молитвами відкриваються всі засідання промисловців, де постійно згадують приклади християнських принципів та моралі.

Річ у тому, що всі державні діячі США під час свого перебування при владі намагалися показати своє ставлення до релігії. Так, Дж. Вашингтон у всіх своїх виступах згадував про Бога; Дж. Адамс розпочав свою першу

промову зі слів про Боже провидіння; Т. Джефферсон у промові зазначив, що відчуває потребу у спілкуванні із Богом; Д. Ейзенхауер після обрання на посаду президента заявив: «Велич Америки, її сила і геній засновані перш за все на релігійності її народу», а Р. Ніксон із січня 1969 р. запровадив нову традицію в Білому домі щонеділі запрошувати провідників різних конфесій для проведення богослужінь. Основне завдання цих богослужінь було показати віру народу у «Вищу державу» та дати надію, піднести національний дух. Самі богослужіння в Білому домі проводилися відповідно до чітко визначеної програми: спів, молитва, проповідь, благословення та музичний супровід. Наступні президенти США (Дж. Форд та Дж. Картер) відмовилися проводити богослужіння у Білому домі, але брали участь в декількох релігійних конгресах (Дж. Форд – 41-й Всесвітній євхаристичний конгрес 1976 р.) [1, с. 8].

Цілком очевидно, що ставлення до релігії традиційно відіграє в США неабияку роль у побудові політичної кар'єри. Відповідно, що релігійні ініціативи президентських адміністрацій – явище не нове. Так, 46 президентів США були християнами (Дж. Кеннеді, Дж. Байден – католики, решта – представники протестантських течій). Що характерно: на думку багатьох американських політтехнологів, релігійний фактор має значення під час виборів і до конгресу. За традицією, більшість католиків голосують за кандидатів від демократичної партії, а протестанти – за республіканців. Цей фактор не можна вважати основним, але потрібно його враховувати під час виборчої кампанії.

У зв'язку з викладеним вище, наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття досі актуальною залишається релігійна активність президентів США. Так, на підтвердження цього Б. Клінтоном було підписано такі важливі документи, як «Закон про відновлення релігійної свободи» (1993 р.), «Закон про захист релігійної свободи та добровільних пожертвувань» (1998 р.), котрий передбачав нормативне забезпечення дозволу на виділення федеральних коштів для підтримки деяких соціальних програм релігійних груп. Втім сучасні передвиборчі компанії теж наповнені релігійністю, бо значна частина виборців звертають увагу на релігійність свого кандидата.

Одночасно, деякі аспекти релігійності навіть відображені на грошових знаках США (з 1908 р. – закон був прийнятий із ініціативи Християнської коаліції), а більшість громадян сприймають свою країну, як Божу із девізом «Під Богом». Це твердження по-новому зазвучало під час «холодної війни». Так, щоранку мільйони школярів в багатьох штатах країни промовляли урочисті слова про вірність прапору країни, тобто

державі [4, с. 54]. Уперше ця присяга була виголошена 1892 р., а з 1954 р. Конгрес офіційно затвердив зміни до неї і це була своєрідна протипага комунізму. Ще однією перевагою у боротьбі із комунізмом було встановлення (як вище зазначалося) Національного дня молитви (молитовного сніданку), а в 1988 р., Конгрес затвердив дату проведення – перший четвер лютого. Засновником цієї події став Авраам Верейде (норвезький міністр іммігрантів та методистів із Сіетлі), а організатором виступила християнська організація The Fellowship Foundation. Спочатку він носив назву Президентський молитовний сніданок, а з 1970 р. – Національний молитовний сніданок.

Слід відзначити, що Національний молитовний сніданок був розроблений як форум для політичної, соціальної та ділової еліти, котра збиралася для спільної молитви. Під час сніданку, котрий тривав до півтори години, президент Сполучених Штатів проголошував свою промову, а далі слово надавав “головному спікеру”, ім’я котрого тримають організатори у таємниці до дня самої молитовної події. До прикладу, спікерами у різні роки були колишній прем’єр-міністр Великої Британії Тоні Блер та Мати Тереза.

Зазначимо, що 6 лютого 2020 р. у Вашингтоні відбувся 68-й Національний молитовний сніданок США, котрий відвідали делегати із 160 країн світу: керівники держав та урядів, парламентарі, бізнесмени, громадські діячі, лідери християнських конфесій та інші відомі особистості. Українська делегація на молитовному сніданку США була меншою, ніж у попередні роки. Особливим гостем з України був координатор Всеукраїнського Собору О. Турчинов. Особливою темою 68-ого Національного молитовного сніданку було «Переслідування християн у світі». На нашу думку, це питання було винесено для обговорення у зв’язку з численними терактами щодо християн минуло річ у Філіппінах, Шрі-Ланці та ін. У своїй промові Президент США Д. Трамп зазначив: «Ми будемо боротися за права християн, що піддаються гонінням та переслідуванням і минулого року ми ініціювали перший круглий стіл на найвищому рівні з цього приводу. Ми започаткували Альянс за релігійну свободу до якого приєднались вже 25 країн... Ми будемо захищати релігії, християн, наших пасторів, рабинів і всіх людей, яких ми любимо і цінуємо». Під час свого виступу Д. Трамп заявив, що робить безпрецедентні кроки, аби захистити конституційне право американців молитись в школах. Він зазначив, що Америка – це місце де панує свобода віросповідання, цінується святість людського життя, бо кожна дитина – це дар від Бога.

Доречно додати, що в США протягом декількох десятиріч років українська діаспора у м. Вашингтоні, в межах Національного молитовного сніданку, проводить «Український молитовний сніданок», гостями котрого є представники політичної еліти України, послы, представники громадських, фінансових кіл України, США та інших країн світу. Організаторами такого дійства стали американські політики та бізнесмени українського походження, котрі розуміють важливість підтримування такої багатолітньої традиції задля встановлення порозуміння та поглиблення відносин між представниками різних держав [5].

Таким чином, молитовні сніданки є дієвий та впливовий чинник для об'єднання різних політичних сил навколо Святого Письма і духовних істин заради позитивних змін в державі. Адже одвічні біблійні цінності потрібні кожній людині, а особливо лідерам і управлінцям для мудрого керівництва та ефективної праці.

Література:

1. Великович Л. И. Религия и церковь в США. М.: Наука, 1978. 144 с.
2. 65 Національний молитовний сніданок. <http://www.bukovynski.com/65-natsionalniy-molotovniy-snidanok/> (дата звернення 23 квітня 2021 р.)
3. Романова О. Релігійний фактор у політичному просторі США. *Політичний менеджмент*. 2004. № 5. С. 107 – 113.
4. Религия в политической жизни США (70-е – начало 80-х годов). / Отв. ред.: Замошкин Ю.А., Фурман Д. Е. Москва: Наука, 1985. 224 с.
5. Щорічний «Український молитовний сніданок». *Міст*. 2012. 9 лютого.

Леся КОСТЮК

кандидат історичних наук, доцент

Наталія БОГАЙЧУК

лаборант кафедри,

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

ВПЛИВ ХРИСТІЯНСТВА НА ФОРМУВАННЯ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Після здобуття Україною незалежності відбулися певні трансформації у сфері сімейно-шлюбних відносин. Це пов'язано із відродженням духовно-історичної спадщини, національних традицій, котрі лежать в